

ประโยค ป.ธ. ๓

วิชา สัมพันธไทย

สอบ วันที่ ๑๓ เมษายน ๒๕๖๓

ราชา สากุม สอนฐปนโต เวเคน นิกขมิตวา สตุถารัง วนทิตวา อาท ปุตต กสฺมา มัง
นาเสสิ อติวีย เม ปิณฑาย จรณฺเตน ลชฺชา อุปาทิตา อยุตฺตํ นาม เต กตํ อิมสฺมีเยว นคร
สฺวณฺณสิริกาทีหิ จริตฺวา ปิณฑาย จริตฺวํ ฏฺฐติ กิ มัง ลชฺชาเปสฺสิติ ฯ นานฺตํ มหาราช ลชฺชาเปมิ
อตุตฺโน ปน กุลวํสํ อนฺวตฺตมฺสฺสิติ ฯ กิ ปน ตาต ปิณฑาย จริตฺวา ชีวณํ มม วโสติ ฯ เนโส
มหาราช ตว วโส มม ปเนโส วโส อนเภานิ หิ พุทฺธสฺสสฺสานิ ปิณฑาย จริตฺวา วโส วโส
ธมฺมํ เทเสนฺโต อีมา คาถา อภาสิ

อตุตฺติฏฺฐเฐ นปฺปมชฺเชยฺย	ธมฺมํ สุจฺริตํ จเร
ธมฺมจาริ สฺขํ เสติ	อสุมฺมิ โลเก ปรมฺหิ จ
ธมฺมํ จเร สุจฺริตํ	น ตํ ทฺวจฺริตํ จเร
ธมฺมจาริ สฺขํ เสติ	อสุมฺมิ โลเก ปรมฺหิ จาติ ฯ

ตตฺถ อตุตฺติฏฺฐเฐติ อฏฺฐทิตฺวา ปเรสํ ฆรทฺวาเร ลฺลิตฺวา คเหตุพฺพปิณฑเฐ ฯ นปฺปมชฺเชยฺยาติ
ปิณฑจาริกวตฺตํ หิ ปรีหาเปตฺวา ปณฺตีโกชานานิ ปรีเยสนฺโต อตุตฺติฏฺฐเฐ ปมชฺชติ นาม สฺปทานํ
ปิณฑาย จรณฺโต ปน นปฺปมชฺชติ นาม ฯ เอวํ กโรนฺโต อตุตฺติฏฺฐเฐ นปฺปมชฺเชยฺย ฯ ธมฺมนฺติ
อนเสนํ ปหาย สฺปทานํ จรณฺโต ตเมว ภิกฺขวจริยธมฺมํ สุจฺริตํ จเรยฺย ฯ สฺขํ เสตฺติติ เทสนามตฺตเมตํ
ภิกฺขวจริยธมฺมํ จรณฺโต ธมฺมจาริ อธิ โลเก จ ปรีโลเก จ จตฺตฺหิปี อิริยาปเถหิ สฺขํ วิหฺรตฺติติ
อตุตฺถิ ฯ น ตํ ทฺวจฺริตฺนฺติ เวสิยาทีเภาเท อโคจเร จรณฺโต ภิกฺขวจริยธมฺมํ ทฺวจฺริตํ จรติ นาม ฯ
เอวํ อจฺริตฺวา ตํ ธมฺมํ จเร สุจฺริตํ น ตํ ทฺวจฺริตํ จเร ฯ เสสํ วุตฺตตฺถเมว ฯ

๖.๖ สุทโธทน วตฺถุ น.๓๑-๓๒

(สำนวน พระมหานิมิตฺร ธรรมสารี ป.๖.๙)

ราชา สาฏกั สณฺฐปนฺโต เวเคน นิคุขมิตฺวา สตุถารั วนฺทิตฺวา อาท ปุตุต กสฺมา มั
นาเสสิ อติวีย เม ปิณฺทาย จรฺนฺเตน ลชฺชา อุปฺปาติตา อยุตุตํ นาม เต กตํ อิมสฺมึเยว นคร
สุวณฺณสิวิกาทิที จริตฺวา ปิณฺทาย จริตุํ วมฺภูตฺติ กิ มํ ลชฺชาเปสิตี ฯ

ราชา สยกตฺตา ใน อาท ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตุวาก กสฺมา อวฺตุตกมฺม ใน
สณฺฐปนฺโต ๆ อพฺพานฺตรกิริยา ของ ราชา เวเคน ตติยาวิเสสน ใน นิคุขมิตฺวา ๆ
ปุพฺพกาลกิริยา ใน วนฺทิตฺวา สตุถารั อวฺตุตกมฺม ใน วนฺทิตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
อาท

ปุตุต อาลปน ตฺวํ เหตุกตฺตา ใน นาเสสิ ๆ อาชฺยาตบฺท เหตุกตฺตุวาก กสฺมา
เหตุ ใน นาเสสิ มํ การิตกมฺม ใน นาเสสิ

ลชฺชา วฺตุตกมฺม ใน อุปฺปาติตา ๆ กิตบฺท เหตุกมฺมวาก อติวีย ศัพฺท
กิริยาวิเสสน ใน อุปฺปาติตา เม สมฺปทาน ใน อุปฺปาติตา ปิณฺทาย สมฺปทาน ใน
จรฺนฺเตน ๆ วิเสสน ของ ตยา ๆ อนภิตกตฺตา ใน อุปฺปาติตา

นาม ศัพฺท สณฺญาไซตก เข้ากับ อยุตุตํ ๆ วิเสสน ของ กมฺม ๆ วฺตุตกมฺม
ใน กตํ ๆ กิตบฺท กมฺมวาก เต อนภิตกตฺตา ใน กตํ จริตุํ ตุมฺตถกตฺตา ใน
วมฺภูตฺติ ๆ อาชฺยาตบฺท กตฺตุวาก ตยา อนภิตกตฺตา ใน จริตุํ เอว ศัพฺท อวฺวารณ
เข้ากับ อิมสฺมึ ๆ วิเสสน ของ นคร ๆ วิสยาธาร ใน จริตุํ สุวณฺณสิวิกาทิที วิเสสน
ของ ยาเนหิ ๆ กรณ ใน จริตฺวา ๆ ปุพฺพกาลกิริยา ใน จริตุํ ปิณฺทาย สมฺปทาน ใน
จริตุํ

ตฺวํ เหตุกตฺตา ใน ลชฺชาเปสิ ฯ อาชฺยาตบฺท เหตุกตฺตุวาก กิ ศัพฺท
ปุจฺจนฺตถ มํ การิตกมฺม ใน ลชฺชาเปสิ อิติ ศัพฺท อาการ ใน อาท ฯ

นาหนัด มหาราช ลชชาเปมิ อตตโน ปน กุลวส์ อนุวตตามิติ ๗ กิ ปน ตาต ปิณฑาย จริตวา
ชีวัน มม วิสติ ๗ เนส มหาราช ตว วิส มม ปเนส วิส อนุกานิ หิ พุทธสสธานี
ปิณฑาย จริตวา ชีวีสูติ วตวา ฌมม เทเสนโต อีมา คาถา อภาสิ

สตถา สยกตฺตา ใน อาห ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก

มหาราช อาลปน อหิ เหตุกตฺตา ใน ลชชาเปมิ ๑ อาชฺยาตบท เหตุกตฺตฺวาจก
น คัพฺพ วิสฺสชฺตถ ตํ การิตกมฺม ใน ลชชาเปมิ

ปน คัพฺพ วิสฺสชฺตก **อหิ สยกตฺตา** ใน อนุวตตามิ ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก
อตตโน สามีสมฺพนฺธ ใน กุลวส์ ๑ อวฺตตกมฺม ใน อนุวตตามิ อิติ คัพฺพ อาการ ใน
อาห ๑

ราชา สยกตฺตา ใน อาห ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก

ตาต อาลปน ปน คัพฺพ วากฺยารมฺภ ชีวัน สยกตฺตา ใน **โหติ ๑ อาชฺยาตบท**
กตฺตฺวาจก กิ คัพฺพ ปุจฺจนตถ ปิณฑาย สมฺปทาน ใน จริตวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน
ชีวัน มม สามีสมฺพนฺธ ใน วิส ๑ วิกติกตฺตา ใน โหติ อิติ คัพฺพ อาการ ใน อาห ๑

สตถา สยกตฺตา ใน อภาสิ ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก

มหาราช อาลปน เอส วิสสน ของ **ชีวันภาโว ๑ สยกตฺตา** ใน โหติ ๑
อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก น คัพฺพ วิสฺสชฺตถ ตว สามีสมฺพนฺธ ใน วิส ๑ วิกติกตฺตา
ใน โหติ

ปน คัพฺพ วิสฺสชฺตก เอส วิสสน ของ **ชีวันภาโว ๑ สยกตฺตา** ใน โหติ ๑
อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก มม สามีสมฺพนฺธ ใน วิส ๑ วิกติกตฺตา ใน โหติ

หิ คัพฺพ เหตุชฺตก อนุกานิ วิสสน ของ พุทธสสธานี ๑ สยกตฺตา ใน
ชีวีสู ๑ อาชฺยาตบท กตฺตฺวาจก ปิณฑาย สมฺปทาน ใน จริตวา ๑ คัพฺพ อวฺชารณ เข้า
กับ จริตวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ชีวีสู อิติ คัพฺพ อาการ ใน วตวา ๑
ปุพฺพกาลกิริยา ใน เทเสนโต ฌมม อวฺตตกมฺม ใน เทเสนโต ๑ อพฺภนฺตรกิริยา ของ
สตถา อีมา วิสสน ของ คาถา ๑ อวฺตตกมฺม ใน อภาสิ

อตุตติฏฐเฐ นปมชเชยย	ธมมํ สจฺจริตํ จเร
ธมมจารี สฺขํ เสติ	อสุมี โลเก ปรมฺหิ จ
ธมมํ จเร สจฺจริตํ	น ตํ ทฺวจจริตํ จเร
ธมมจารี สฺขํ เสติ	อสุมี โลเก ปรมฺหิ จาติ ๗

ภิกขุ สยกตฺตา ใน น ปมชเชยย น คัฟฺพํ ปฏฺฐิสฺส ใน ปมชเชยย ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก อตุตติฏฐเฐ วิเสสน ของ ปิณฺฑเท ๗ อาหาร ใน ปมชเชยย **ปคฺคโล สยกตฺตา** ใน จเร ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ธมมํ อวฺตตกมฺม ใน จเร สจฺจริตํ วิกิติกมฺม ใน จเร ธมมจารี วิเสสน ของ **ปคฺคโล ๗ สยกตฺตา** ใน เสติ ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก สฺขํ กิริยาวิเสสน ใน เสติ อสุมี กิตี ปรมฺหิ กิตี วิเสสน ของ โลเก สองบฺท ๗ อาหาร ใน เสติ **จ สองคัฟฺพํ ปทสมฺจุจยตฺถ** เข้ากับ อสุมี โลเก และ ปรมฺหิ โลเก **ปคฺคโล สยกตฺตา** ใน จเร ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ธมมํ อวฺตตกมฺม ใน จเร สจฺจริตํ วิกิติกมฺม ใน จเร **ปคฺคโล สยกตฺตา** ใน น จเร น คัฟฺพํ ปฏฺฐิสฺส ใน จเร ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ ธมมํ ๗ อวฺตตกมฺม ใน จเร ทฺวจจริตํ วิกิติกมฺม ใน จเร ธมมจารี วิเสสน ของ **ปคฺคโล ๗ สยกตฺตา** ใน เสติ ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก สฺขํ กิริยาวิเสสน ใน เสติ อสุมี กิตี ปรมฺหิ กิตี วิเสสน ของ โลเก สองบฺท ๗ อาหาร ใน เสติ **จ สองคัฟฺพํ ปทสมฺจุจยตฺถ** เข้ากับ อสุมี โลเก และ ปรมฺหิ โลเก อิติ คัฟฺพํ สฺรูป ใน อีมา คาถา ๗

ตตถ อุตฺตติฏฺฐุติ อฏฺฐุทิตฺวา ปเรสฺส อรทฺวาเร ลฺลุตฺวา คเหตุตฺตพฺพปิตฺตเท ๗ นปฺมชฺชชยยาติ
ปิตฺตทจาริกวตฺตํ ทิ ปริทาเปตฺวา ปถิตฺโกชนานิ ปริเยสนฺโต อุตฺตติฏฺฐุ ปมชฺชติ นาม **สप्तทานํ**
ปิตฺตทาย จรฺนโต ปน นปฺมชฺชติ นาม ๗ เอวํ กโรนฺโต อุตฺตติฏฺฐุ นปฺมชฺชชย ๗

ตตถ วิเสสน ของ ปเทสุ ๗ นิทฺถารณ ใน ปทสฺส **อุตฺตติฏฺฐุ** สฺรูป ใน อิติ ๗
คํพฺท สฺรูป ใน ปทสฺส ๗ นิทฺถารณีย และ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโถ

อฏฺฐุทิตฺวา ปุพฺพกาลกิริยา ใน ลฺลุตฺวา ปเรสฺส วิเสสน ของ ชนฺนํ ๗
สามีสมฺพนฺธ ใน อรทฺวาเร ๗ อาธาร ใน ลฺลุตฺวา ๗ ปุพฺพกาลกิริยา ใน คเหตุตฺตพฺพ-
คเหตุตฺตพฺพปิตฺตเท อาธาร ใน ปมชฺชชย อิติ คํพฺท สฺรูป ใน อตฺถโถ ๗ ลิงฺคตฺถ ๗

นปฺมชฺชชย สฺรูป ใน อิติ ๗ อิติ คํพฺท สฺรูป ใน ปทสฺส ๗ สามีสมฺพนฺธ
ใน อตฺถโถ

ทิ คํพฺท วากฺยารมฺภ **ภิกฺขุ สยกตฺตา** ใน มชฺชติ ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก
ปิตฺตทจาริกวตฺตํ การิตกมฺม ใน ปริทาเปตฺวา ๗ ปุพฺพกาลกิริยา ใน ปริเยสนฺโต
ปถิตฺโกชนานิ อวฺตฺตกมฺม ใน ปริเยสนฺโต ๗ อพฺภนฺตรกิริยา ของ ภิกฺขุ อุตฺตติฏฺฐุ
วิเสสน ของ ปิตฺตท ๗ อาธาร ใน ปมชฺชติ นาม คํพฺท สยฺญาไซตฺก เข้ากัปฺป ปมชฺชติ

ปน คํพฺท วิเสสไซตฺก **ภิกฺขุ สยกตฺตา** ใน น ปมชฺชติ น คํพฺท ปฏฺฐิเสธ ใน
ปมชฺชติ ๗ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก **สप्तทานํ** กิริยาวิเสสน ใน จรฺนโต ปิตฺตทาย
สมฺปทาน ใน จรฺนโต ๗ อพฺภนฺตรกิริยา ของ ภิกฺขุ นาม คํพฺท สยฺญาไซตฺก เข้ากัปฺป
ปมชฺชติ ๗

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน น ปมชฺชชย น คํพฺท ปฏฺฐิเสธ ใน ปมชฺชชย ๗
อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เอวํ คํพฺท กิริยาวิเสสน ใน กโรนฺโต ๗ อพฺภนฺตรกิริยา ของ
ภิกฺขุ อุตฺตติฏฺฐุ วิเสสน ของ **ปิตฺตท ๗ อาธาร** ใน ปมชฺชชย อิติ คํพฺท สฺรูป ใน
อตฺถโถ ๗ ลิงฺคตฺถ ๗

ธมฺมเหตุ อเนสนํ ปหาย สप्तานํ จรฺนโต ตเมว ภิกฺขวจริยธมฺมํ สุจฺริตํ จเรยฺย ฯ สุขํ เสตีติ
เทสนามตฺตเมตํ ภิกฺขวจริยธมฺมํ จรฺนโต ธมฺมจารී อธิ โลเก จ ปรโลเก จ จตฺตฺหิปี อิริยาปเถที สุขํ
วิหฺรตีติ อตฺถโถ ฯ

ธมฺม สรูป ใน อิติ ๆ ศัพท์ สรูป ใน ปทสฺส ฯ สามีสมฺพนฺธ ใน อตฺถโถ

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน จเรยฺย ฯ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก อเนสนํ อวฺตตกมฺม ใน
ปหาย ฯ ปุพฺพกาลกิริยา ใน จรฺนโต สप्तานํ กิริยาวิเสสน ใน จรฺนโต ฯ อพฺพนฺตร-
กิริยา ของ ภิกฺขุ เอว ศัพท์ อวฺชารณ เข้ากับ ตํ ฯ วิเสสน ของ ภิกฺขวจริยธมฺมํ ฯ
อวฺตตกมฺม ใน จเรยฺย สุจฺริตํ วิกตีกมฺม ใน จเรยฺย อิติ ศัพท์ สรูป ใน อตฺถโถ ฯ
ลึงคตฺถ ฯ

เอตํ วิเสสน ของ **วจนํ** ฯ **สยกตฺตา** ใน **โหตี** ฯ **อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก**

สุขํ เสตี สรูป ใน อิติ ฯ ศัพท์ สรูป ใน เอตํ วจนํ เทสนามตฺตํ วิกตีกตฺตา
ใน โหตี

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน วิหฺรตี ฯ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก ภิกฺขวจริยธมฺมํ
อวฺตตกมฺม ใน จรฺนโต ฯ กิตฺตี ธมฺมจารී กิตฺตี วิเสสน ของ ภิกฺขุ ภิกฺขวจริยธมฺมํ
จรฺนโต **สญฺญี** ธมฺมจารී **สญฺญา** อธิ วิเสสน ของ โลเก ฯ กิตฺตี ปรโลเก กิตฺตี อาชฺร
ใน วิหฺรตี **จ สองศัพท์ ปทสมฺจฺยตฺถ** เข้ากับ อธิ โลเก และ ปรโลเก ปี ศัพท์
อเปกฺขตฺถ เข้ากับ จตฺตฺหิ ฯ วิเสสน ของ อิริยาปเถที ฯ กรณ ใน วิหฺรตี สุขํ
กิริยาวิเสสน ใน วิหฺรตี อิติ ศัพท์ สรูป ใน อตฺถโถ ฯ ลึงคตฺถ ฯ

น ตํ พุจฺจริตฺตํ เวลียาทิเภาเท อโคจเร จรฺนฺโต ภิกฺขุจริยธมฺมํ พุจฺจริตํ จรฺติ นาม ฯ เหวํ
อจฺริตฺวา ตํ ธมฺมํ จเร สฺจฺริตํ น ตํ พุจฺจริตํ จเร ฯ เสสํ วุตฺตตฺถเมว ฯ

น ตํ พุจฺจริตํ สฺรูป ใน อิติ ๑ คัพฺพํ สฺรูป ใน ปทพฺพยสฺส ๑ สามีสมฺปนฺน
ใน อตฺถโถ

ภิกฺขุ สยกตฺตา ใน จรฺติ ๑ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เวลียาทิเภาเท วิเสสน ของ
อโคจเร ๑ อาธาร จรฺนฺโต ๑ อพฺภนฺตรกิริยา ของ ภิกฺขุ ภิกฺขุจริยธมฺมํ อวฺตุตฺตกมฺม
ใน จรฺติ พุจฺจริตํ วิกตฺติกมฺม ใน จรฺติ นาม คัพฺพํ สญฺญาไซฺตก เข้ากัปฺ จรฺติ ฯ

ปฺคฺคฺโล สยกตฺตา ใน จเร ๑ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เหวํ คัพฺพํ กิริยาวิเสสน
ใน อจฺริตฺวา ๑ ปุพฺพกาลกิริยา ใน จเร ตํ วิเสสน ของ ธมฺมํ ๑ อวฺตุตฺตกมฺม ใน จเร
สฺจฺริตํ วิกตฺติกมฺม ใน จเร

ปฺคฺคฺโล สยกตฺตา ใน น จเร น คัพฺพํ ปฏฺฐิเสธ ใน จเร ๑ อาชฺยตบฺท
กตฺตฺวาจก ตํ วิเสสน ของ ธมฺมํ ๑ อวฺตุตฺตกมฺม ใน จเร พุจฺจริตํ วิกตฺติกมฺม ใน จเร
อิติ คัพฺพํ สฺรูป ใน อตฺถโถ ๑ ลิงฺคตฺถ ๑

เสสํ วิเสสน ของ **วจฺนํ ๑ สยกตฺตา** ใน โหติ ๑ อาชฺยตบฺท กตฺตฺวาจก เหว
คัพฺพํ อวฺธารณ เข้ากัปฺ วุตฺตตฺถ ๑ วิกตฺติกตฺตา ใน โหติ ฯ